በሀረሪ ሕዝብ ክልላዊ መንግሥት

የዜጎች በጅት

2018

በገንዘብና ኢኮኖሚ ቅ·በ·በር·ቢሮ
በፋይናንስ ግልፅነትና ተጠያቂነት ፕሮግራም የተዘጋጀ

በህረር ሕዝብ ክልላዊ መንግሥት የ2017 በጀት ዓመት የገቢ እና ወጪ አፈጻጸም ሪፖርት			
1. የገቢ አፈጻጸም (Revenue Performance)			
የገቢ ርዕስ	**ዕቅድ**	**ክንውን**	**አፈፃፀም በ%**
ሀ/ ከፌዴራል መንግሥት ድጋፍ ድምር	**2,298,575,482**	**2,305,890,027**	100.3
1. ከመንግሥት ማምጃ ቤት	2,160,165,511	2,160,165,511	100
2. ከውጭ አርዳታ (UNICEF)	28,137,691.00	35,452,236	126
3. ከዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ (SDG)	110,272,280.00	110,272,280	100
ለ/ የክልል ገቢ	**3,116,257,677**	**3,108,605,590**	99.8
1. ከቀጥታ ታክስ	1,676,133,027	1,726,763,058	103
2. ቀጥታ ካልሆኑ ታክሶች	821,038,180	796,968,445	97.1
3. ታክስ ካልሆኑ ገቢዎች	119,086,470	128,635,101	108
4. ከማዘጋጃ ቤታዊ ገቢ	500,000,000	456,238,986	91.2
ሐ/ ከውጭ ፈንድ ገቢ ድምር (ሐ)	**417,102,925**	**415,797,841**	99.7
1. ቻናል አንድ ፕሮግራሞች	357,660,524.50	387,740,439	108.4
3.2 ከዓለም ባንክ የፐራት/የደህንነት/የቀስትና (RCFFS)	59,442,400.67	28,057,402	47.2
ጠቅላላ የገቢ ድምር	**5,831,336,084**	**5,830,293,458**	100
2. የወጪ አፈጻጸም (Expenditure Performance)			
የወጪ ርዕስ	**ዕቅድ**	**ክንውን**	**አፈፃፀም በ%**
1. የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ	**4,914,833,160**	**5,124,045,678**	104.3
1.1. ለመደበኛ ወጪዎች	**2,368,939,413**	**2,360,326,867**	99.6
1.1.1. ለደመወዝ	1,556,146,074	1,547,533,529	99.4
1.1.2. ለሥራ ማስኬጃ	812,793,339	812,793,339	100.0
1.2. ካፒታል ወጪዎች	**2,545,893,747**	**2,763,718,811**	108.6
1.2.1. ካፒታል ለስራዎችና ለወረዳዎች	2,407,483,776	2,617,994,295	108.7
1.2.2. ለዘላቂ ልማት ግቦች (SDG)	110,272,280	110,272,280	100.0
1.2.3. ከውጭ አርዳታ (UNICEF & CRGE)	28,137,691	35,452,236	126.0
2. የማዘጋጃ ቤት ጠቅላላ ወጪ ድምር	**500,000,000**	**327,015,250**	65.4
2.1. ማዘጋጃ ቤት መደበኛ	103,919,565	84,165,850	81.0
2.2. ካፒታል ውጪ	396,080,435	242,849,401	61.3
3. ከውጭ ፈንድ ወጪ ድምር	**417,102,925**	**374,109,713**	89.7
3.1 ቻናል አንድ ፕሮግራሞች	357,660,525	356,654,593	99.7
3.2 ከዓለም ባንክ የፐራት/የደህንነት/የቀስትና (RCFFS)	59,442,400	17,455,120	29.4
ጠቅላላ የወጪ ድምር	**5,831,936,084**	**5,825,170,641**	**99.9**

Contents

1.መግቢያ 2

3.ዓላማ .....

4. የዜጎች በጀት ሰነድ 3

5.የበጀት (BUDGET) 4

6.የበጀት ሒደት 10

7.የመንግስት በጀት ምንጭ እና ለክልሉ የ2017 በጀት አመት አፈፃፀም 12

9.ለ2018 በጀት አመት የተመደበ መደበኛ በጀት 13

12. መረጃ ማግኛ አድራሻ 14

1. መግቢያ

ዜጎች የከፈሉት ግብር እና የሕዝብ ገቢ ለምን ተግባር እንደዋለ የማወቅ መብት አላቸው። ይህም የአገልግሎት አሰጣጥ ቀልጣፋ፣ ግልጽ እና ተጠያቂነት የሰፈነበት እንዲሆን ይረዳል። መንግስት የዜጎችን እና የሲቪክ ማህበራትን ግንዛቤ ለማሳደግ ይህንን የዜጎች በጀት ሰነድ አዘጋጅቷል። ዜጎች የመንግስት በጀት ምንጭ እና ተጠቃሚ በመሆናቸው፣ የታቀዱ ስራዎች እንዴት እንደሚሰሩ፣ ማን እንደሚያስፈጽማቸው እና ምን ያህል ወጪ እንደሚደረግባቸው መቆጣጠር እንዲችሉ መረጃው ለሁሉም ተደራሽ መሆን አለበት። ይህም በመንግስት እና በሕዝብ መካከል የመረጃ ልውውጥን በማጠናከር ለወረዳው ልማት የዜጎችን ተሳትፎ ያሳድጋል።

በተጨማሪም የበጀት ዝግጅት መንግሥት በበጀት የቀን መቁጠሪያው ወቅት ምን ለማድረግ እንዳሰበ እና ተግባራቱን እንዴት ለመደገፍ (ፋይናንስ ለማድረግ) እንዳቀደ ያሳያል። የኢትዮጵያ መንግሥት በጀት ኢኮኖሚያዊ ዕድገትን እና የሥራ ዕድል ፈጠራን ለማፋጠን፣ መሠረተ ልማትን ለማዘመን እንዲሁም ድህነትንና እኩልነትን ለማስወገድ የሚሰበሰበውን የግብር መጠን፣ የሚቀርቡ አገልግሎቶችን እና የብድር መጠን የሚወስንበትን ሂደት ያሳያል። ይህንን እውን ለማድረግም መንግሥት በእነዚህ በሕይወታቸው ላይ ተፅዕኖ በሚፈጥሩ ወሳኝ ውሳኔዎች ላይ ዜጎችን ማሳወቅና ማሳተፍ ይኖርበታል።

2. ዓላማ

የዜጎች በጀት ሰነድ ዝግጅት ዋና ዓላማ አጠቃላይ የበጀት መረጃን ሁሉም በቀላሉ ሊረዳው በሚችል መልኩ ማቅረብ ነው። በዚህም ዜጎች እና የሲቪክ ማህበራት በመንግስት በሚከናወኑ የልማት ተግባራት ላይ ንቁ ተሳትፎ እንዲያደርጉ እና የሚጠበቅባቸውን ድርሻ እንዲወጡ ማስቻል ነው። በተጨማሪም፣ የመንግስት

የፋይናንስ አጠቃቀም ግልጽነት ያለው እንዲሆን በማድረግ የሕዝብ አመኔታን መገንባት እና የመሰረታዊ አገልግሎቶች አሰጣጥን ውጤታማነት ማሳደግ የዚህ ሰነድ ትልቁ ዓላማ ነው።

3. የዜጎች በጀት ሰነድ (Citizens' Budget Document)

የዜጎች በጀት ማለት በጀቱ በሕይወታቸው ላይ የሚኖረውን ተፅዕኖ ዜጎች በቀላሉ እንዲረዱት ታስቦ የተዘጋጀ ቀለል ያለ የበጀት መረጃ ነው። በገንዘብ ትብብር ቢሮ የተዘጋጀው ይህ ሰነድ፣ ሕዝቡ የብሔራዊ በጀቱን ገቢ አሰባሰብ እና ወጪ አጠቃቀም በንቃት እንዲቆጣጠር ከሚያስችሉ ቁልፍ መሣሪያዎች አንዱ ነው።

ይህ ሰነድ በጀቱ በሕዝብ ቅድሚያ ፍላጎቶች ላይ ተመስርቶ እንዴት እንደሚዘጋጅ፣ እንደሚደነገግ፣ ሥራ ላይ እንደሚውልና እንደሚገመገም የሚያብራራ ሲሆን፣ በእያንዳንዱ ደረጃም ማን ኃላፊነት እንዳለበት ያሳያል። በተጨማሪም የትኛው የመንግሥት እርከን የተለያዩ የመንግሥት ተግባራትን ለማከናወንና አገልግሎቶችን ለመስጠት ኃላፊነት እንዳለበት ግልጽ ያደርጋል።

በተለይም የዜጎች በጀት ሰነድ የአንድን የተወሰነ የበጀት ዓመት አጠቃላይ ዕቅድ በአጭሩ የሚያጠቃልል ነው። በዚህም መንግሥት ምን ዓይነት አገልግሎቶችን ለመስጠት እንዳቀደ፣ ተግባራቱ እንዴትና በማን እንደሚከናወኑ፣ እንዲሁም ምን ያህል ወጪ እንደሚጠይቁ የሚያሳዩ መሠረታዊ መረጃዎችን በግልጽ ያብራራል።

4. በጀት

4.1. የመንግስት በጀት ምንድን ነው?

በጀት ለአንድ የተወሰነ የበጀት ዓመት የመንግሥትን ወጪና ገቢ የሚተነብይ፣ እንዲሁም የተሰበሰበው ገቢ እንዴትና ለምን ተግባር እንደሚውል የሚያሳይ ሕጋዊ የገቢና ወጪ ዕቅድ ነው። ሰነዱ በአገሪቱ የሕግ አውጪ ሂደት (በፓርላማ) ከጸደቀ በኋላ ሕጋዊ የፋይናንስ ዕቅድ ይሆናል።

ይህ በጀት አንድ የመንግሥት አካል የተወሰኑ የሕዝብ ግቦችንና ስትራቴጂካዊ ዕቅዶችን ለማሳካት የፋይናንስ ሀብቱን እንዴት እንደሚያውል የሚያሳይ ሲሆን፣ ለእያንዳንዱ የሥራ ክፍል ሥልጣንና ተጠያቂነትን ይሰጣል። ሕብረተሰቡም በጀቱ የት፣ ለምን እና እንዴት እንደሚውል የመጠየቅ መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው።

4.2. የበጀት ዓይነቶች

የበጀት ዓይነቶች በሁለት ይከፈላሉ፡-

- **መደበኛ በጀት፦** ለአስተዳደራዊ፣ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶች የሚውል ሲሆን ለደመወዝ እና ለሥራ ማስኬጃ ወጪዎች ይመደባል።
- **የካፒታል በጀት፦** ለረጅም ጊዜ አገልግሎት ለሚሰጡ ፕሮጀክቶች (እንደ መንገድ፣ ትምህርት ቤት፣ ጤና ጣቢያና የውሃ ጉድጓድ ግንባታ) የሚመደብ በጀት ነው።

4.3. የመንግሥት በጀት ለምን ያዘጋጃል?

መንግሥት ለዜጎቹ ማድረግ የሚፈልጋቸውን ነገሮች ሁሉ ለማከናወን ሁልጊዜም በቂ ገንዘብ ስለማይኖር፣ በጀቱ መንግሥት የተለያዩ ፍላጎቶችን አመዛዝኖ ያሉትን ውሱን ሀብቶች እንደ ቅድሚያ ሰጥቶ ለመመደብ የሚጠቀምበት መሣሪያ ሆኖ ያገለግላል። የተለዩት ቅድሚያ የሚሰጣቸው ጉዳዮች መንግሥት ይበልጥ ቁርጠኛ የሆኑባቸውን ግቦች የሚያንጸባርቁ ሲሆን፣ ይህም በበጀቱ ውስጥ ይንጸባረቃል።

4.4 የበጀት ሂደት ውስጥ የሚከናወኑ ተግባራት

የኢትዮጵያ መንግሥት የበጀት ሂደት በሁሉም የሥልጣን እርከኖች (በፌደራል፣ በክልል እና በወረዳ መንግሥት) አራት ደረጃዎች ያሉት ሲሆን፣ ይህም በገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ ሚኒስቴር (MOF) ለሁሉም የመንግሥት በጀት አካላት (ተቋማት) በወጣው የፋይናንስ የቀን መቁጠሪያ መመሪያ ይመራል።

4.5. የበጀት ሂደት ደረጃዎች፣ የጊዜ ሰሌዳ እና ዋና ዋና ተግባራት

የሂደቱ ደረጃ	የጊዜ ሰሌዳ	ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝሮች
1. በጀት ዝግጅት	የበጀት ዓመቱ ከመጀመሩ በፊት	**ዕቅድ እና ስትራቴጂ፦** • **የአምስት ዓመት ብሔራዊ ዕቅድ፦** የገንዘብ ሚኒስቴር ዋና ዋና የኢኮኖሚ ግቦችን ለማስቀመጥ የ 5 ዓመት ዕቅድ ያዘጋጃል ። • **የሦስት ዓመት የክልሎች ፈንድ፦** ለእያንዳንዱ ክልል ለሚቀጥሉት ሦስት ዓመታት የሚሰጠው የፋይናንስ ድጋፍ (ድጎማ) ግምት ይሠራበታል ። • **የአንድ ዓመት የፊስካል ዕቅድ፦** ለገቢ፣ ለወጪ እና ለብድር የሚሆን ዝርዝር የአንድ ዓመት ዕቅድ ተዘጋጅቶ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ይጸድቃል ።

2. በጀት ማፅደቅ	የበጀት ዓመቱ ከመጀመሩ በፊት	ሕጋዊነት እና ግልፅነት፦ • የፓርላማ ክርክር፦ የበጀት ረቂቁ በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት (ፓርላማ) ውይይት ተደርጎበት ይጸድቃል ። • ይፋዊ ህትመት፦ የጸደቀው የመጨረሻው በጀት በነጋሪት ጋዜጣ ላይ ታትሞ በመውጣት ይፋዊ ሕጋዊ ሰነድ ይሆናል ።
3. በጀት ትግበራ	በበጀት ዓመቱ ውስጥ	አፈፃፀም እና ክትትል፦ • የሥራ መርሐ-ግብር ማዘጋጀት፦ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የጸደቀው በጀታቸው እንዲያውቁት ይደረጋል፤ እነሱም የሥራ መርሐ-ግብር ያዘጋጃሉ ። • የሂደት ግምገማ፦ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የተቀመጡትን ግቦች ለማሳካት ያላቸውን የሂደት ደረጃ በየጊዜው ይገመግማሉ ። • ሪፖርት ማቅረብ፦ ስለ በጀት አፈፃፀምና ስለተከናወኑ ተግባራት ዝርዝር ሪፖርቶች ለገንዘብ ሚኒስቴር እና ለፕላንና ልማት ሚኒስቴር ይቀርባሉ ።
4. ሪፖርት እና ቁጥጥር	የበጀት ዓመቱ ካለቀ በኋላ	ተጠያቂነት እና ኦዲት፦ • የዋናው ኦዲተር ኦዲት፦ ዋናው ኦዲተር

		የገንዘብ አጠቃቀሙ በአግባቡ መከናወኑን ለማረጋገጥ የሁሉም የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የፋይናንስ ሒሳብና የሥራ አፈፃፀም ኦዲት ያደርጋል ። • የፓርላማ ቁጥጥር፦ ፓርላማው መንግሥትን ለሚያወጣው ወጪ ተጠያቂ ለማድረግ የኦዲት ሪፖርቶችን ይገመግማል ።

4.6. በጀት በማን ይፀድቃል?

የአባድር ወረዳ በጀት በሕግ በተደነገገው መሠረት በወረዳው ምክር ቤት ይፀድቃል። በጀቱ በምክር ቤቱ ከፀደቀ በኋላ፣ የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ጽሕፈት ቤት በጀቱን በወረዳው ለእያንዳንዱ የመንግስት ተቋም በዝርዝር ያሳውቃል። ይህም በጀቱ ለተፈቀደለት ዓላማ ብቻ መዋሉን ለማረጋገጥ ይረዳል። የበጀት ማጽደቅ ሂደት የወረዳው ምክር ቤት አባላት በቀረበው የበጀት ረቂቅ ላይ በዝርዝር ተወያይተው፣ ተከራክረውና አስፈላጊ ማሻሻያዎችን ካደረጉ በኋላ የሚከናወን ተግባር ነው። ይህ ሂደት ሕዝባዊ ተሳትፎንና ተጠያቂነትን የሚያረጋግጥ ቁልፍ የዲሞክራሲ ሥርዓት አካል ነው። እያንዳንዱ የልማት ፕሮጀክትና የመደበኛ ስራ ማስኬጃ ወጪ በሕዝብ ተወካዮች ዕውቅና ማግኘቱ የበጀቱን ሕጋዊነትና ተቀባይነት ያረጋግጣል።

4.7. የመንግስት ገቢ ምንጮች

ሪንግስት ለልማት ስራዎች የሚውል ገቢን ከሚከተሉት ምንጮች ይሰበስባል፦

- የተጨማሪ እሴት ታክስ (VAT)
- የንግድ ሥራ ግብር

- ቀጥታ ታክስ (ለምሳሌ፡ የደመወዝ ግብር)
- ቀጥታ ያልሆነ ታክስ
- የተለያዩ ቅጣቶችና የአገልግሎት ክፍያዎች
- እርዳታዎች
- **የፋይናንስ ሥርዓት ውስጥ ግልፅነትን እና ተጠያቂነትን ማጠናከር**
- የሕዝብ ሀብት በአግባቡ መያዙንና ለሀገር ልማት ቅድሚያ ለሚሰጣቸው ጉዳዮች መዋሉን ለማረጋገጥ የፋይናንስ ግልፅነትና ተጠያቂነት ወሳኝ ናቸው ። የገንዘብ ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ በጀትን በማዘጋጀት የገቢ አሰባሰብን በመከታተል እንዲሁም የሕዝብ ወጪን ይፋ በማድረግ ረገድ ማዕከላዊ ሚና ይጫወታል ። ቢሮው ግልጽ በሆነ ሪፖርትና ክፍት በሆነ ግንኙነት አማካኝነት ዜጎች ሀብት እንዴት እንደሚሰበሰብና እንደሚመደብ እንዲረዱ ያደርጋል ። ይህም የሙስና ስጋትን ይቀንሳል፣ በመንግሥት ተቋማት ላይ እምነትን ይገነባል፣ እንዲሁም የኢኮኖሚ አስተዳደርን ያጠናክራል ።
- ተጠያቂነትን የበለጠ ለማሳደግ ቢሮው ጥብቅ የፋይናንስ ደንቦችን ይተገብራል፣ ኦዲቶችን ይቆጣጠራ ። በተጨማሪም መረጃዎችን ይበልጥ ተደራሽ እና ትክክለኛ ለማድረግ ዘመናዊ የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቶችንና የዲጂታል መድረኮችን ሥራ ላይ አውላለች ። እነዚህ ማሻሻያዎች ቁጥጥርን ያሻሽላሉ፣ ተቋማት ወጪዎችን እንዲከታተሉ ኃይል ይሰጣሉ፣ እና ሕዝቡ ባለሥልጣናትን ተጠያቂ እንዲያደርግ ያስችላሉ ። የገንዘብ ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ ግልፅነትንና ተጠያቂነትን በማጠናከር ረገድ ለመልካም አስተዳደር፣ ለአስተማማኝ የኢኮኖሚ ዕድገትና በክልሉ የፋይናንስ ሥርዓት ላይ የሕዝብ እምነት እንዲኖር የራሱን አስተዋፅዖ ያበረክታል ።

4.8. የፕሮግራም በጀት (Program Budgeting)

የፕሮግራም በጀት (Program Budgeting) ማለት የመንግሥትን በጀት ከተለመደው የዕቃዎችና የአገልግሎቶች ግዢ ዝርዝር (Line-item budgeting) ወጥቶ፣ **ከሚከናወኑ ተግባራት፣ ከሚጠበቁ ውጤቶችና ግቦች** አንጻር የመመደብና የማዋቀር ሥርዓት ነው።

በሌላ አነጋገር፣ በጀቱ የሚመደበው "ምን ተገዛ?" ለሚለው ሳይሆን **"ምን ዓይነት አገልግሎት ወይም ውጤት ተገኘ?"** ለሚለው ጥያቄ ምላሽ በሚሰጥ መልኩ ነው።

የፕሮግራም በጀት ዋና ዋና መገለጫዎችና ጥቅሞች የሚከተሉት ናቸው፦

- **ውጤት ተኮርነት** (Result-Oriented): ትኩረቱ ግብዓት (Input) ላይ ሳይሆን ሊገኝ በሚችለው ውጤት (Outcome/Output) ላይ ነው።
- **ግልጽነትና ተጠያቂነት**: እያንዳንዱ የተመደበ በጀት ምን ዓይነት ሀገራዊ ወይም ክልላዊ የልማት ግብን ለማሳካት እንደዋለ በግልጽ ለመገምገም ያስችላል።
- **የሀብት አጠቃቀም ውጤታማነት**: ውስን የሆነን የመንግሥት ሀብት ቅድሚያ ለሚሰጣቸውና ከፍተኛ ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሽግግር ለሚያመጡ ስትራቴጂካዊ የልማት ዕቅዶች ለማዋል ይረዳል።
- **ቀላል ክትትልና ግምገማ**: የአፈጻጸም መለኪያዎችን (Key Performance Indicators) በማስቀመጥ፣ የተያዘው ዕቅድና የተመደበው በጀት በተግባር መሳካቱንና አለመሳካቱን በቀላሉ ለመለካት ያስችላል።

በአጠቃላይ፣ የፕሮግራም በጀት የመንግሥትን የፋይናንስ አስተዳደር ዘመናዊ፣ ውጤታማና ከረጅም ጊዜ ስትራቴጂካዊ ዕቅዶች ጋር የተጣጣመ ለማድረግ የሚረዳ ወሳኝ የፕላንና የበጀት ትስስር መሣሪያ ነው።

5. የበጀት ሒደት

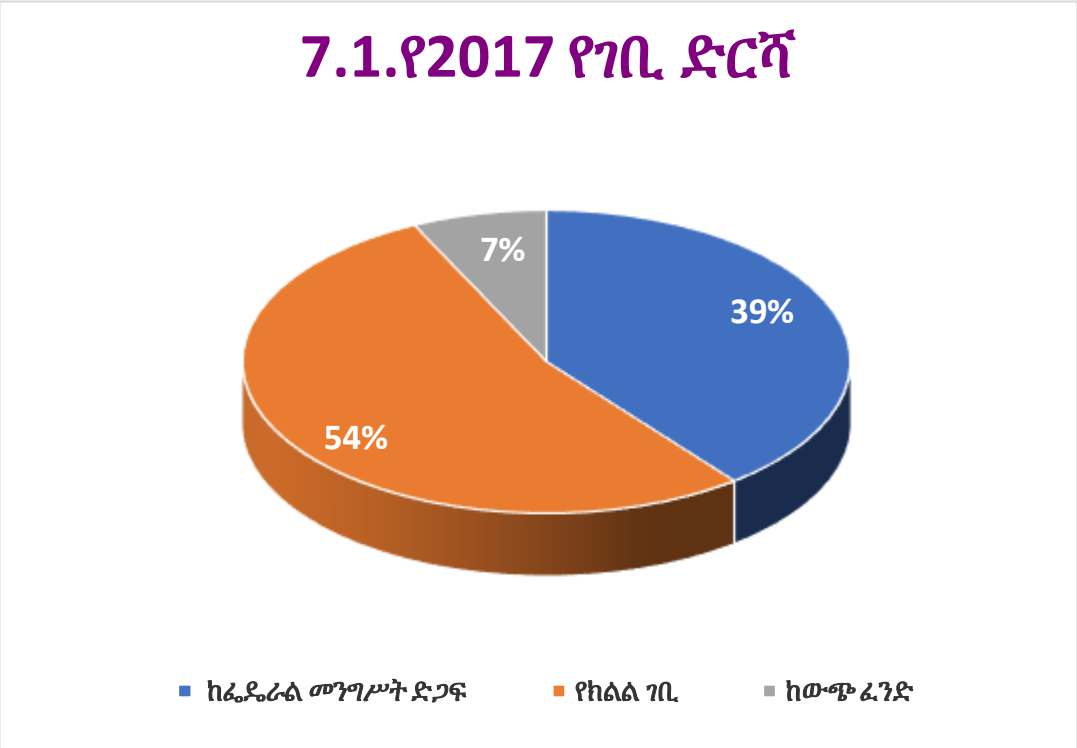

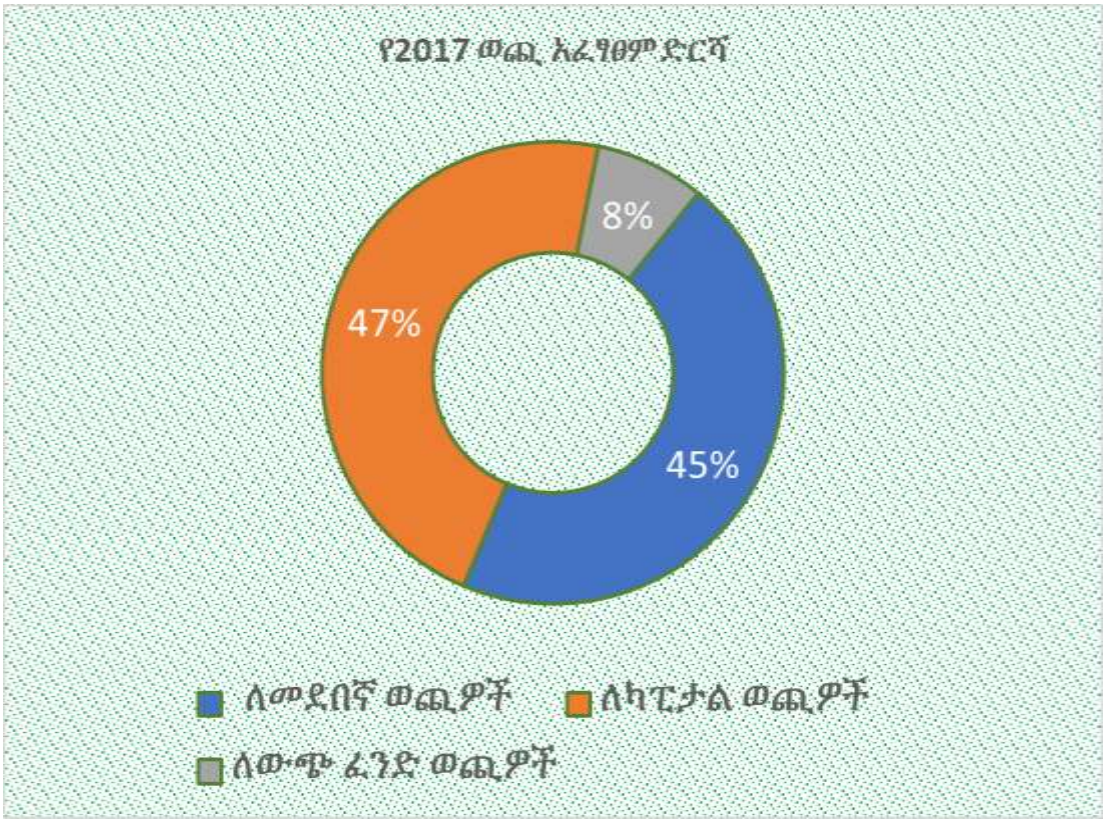
6. የመንግስት ገቢ ምንጮች

7. የ2017 በጀት ዓመት የገቢ እና ወጪ አፈጻጸም

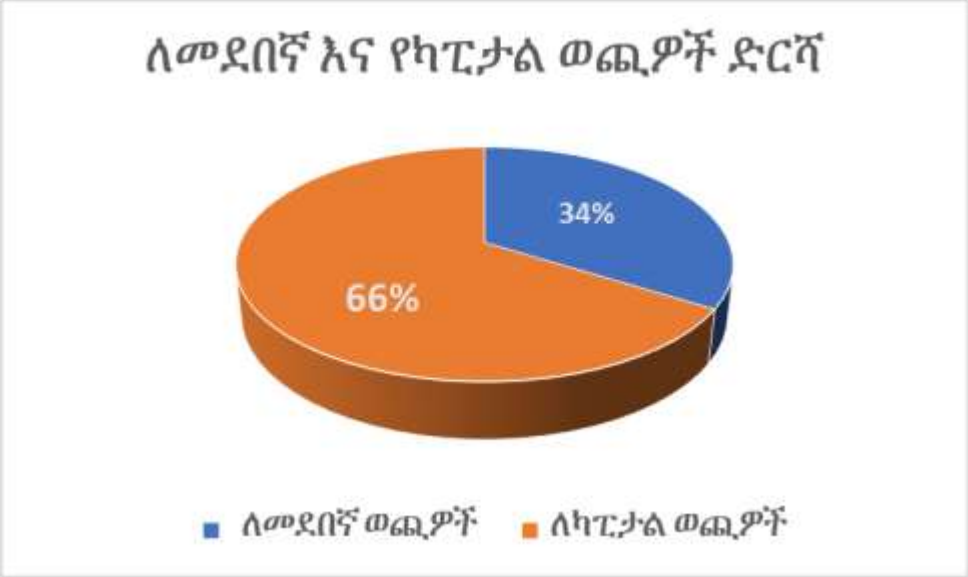
ሀረሪ ሕዝብ ክልላዊ መንግሥት የ2017 በጀት ዓመት የገቢ እና ወጪ አፈጻጸም ሪፖርት			
1. የገቢ አፈጻጸም (Revenue Performance)			
የገቢ ርዕስ	**ዕቅድ**	**ክንውን**	**አፈፃፀም በ%**
ሀ/ ከፌዴራል መንግሥት ድጋፍ ድምር	**2,298,575,482**	**2,305,890,027**	100.3
1. ከመንግሥት ግምጃ ቤት	2,160,165,511	2,160,165,511	100
2. ከውጭ እርዳታ (UNICEF)	28,137,691.00	35,452,236	126
3. ከዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ (SDG)	110,272,280.00	110,272,280	100
ለ/ የክልል ገቢ	**3,116,257,677**	**3,108,605,590**	99.8
1. ከቀጥታ ታክስ	1,676,133,027	1,726,763,058	103
2. ቀጥታ ካልሆኑ ታክሶች	821,038,180	796,968,445	97.1
3. ታክስ ካልሆኑ ገቢዎች	119,086,470	128,635,101	108
4. ከማዘጋጃ ቤታዊ ገቢ	500,000,000	456,238,986	91.2
ሐ/ ከውጭ ፈንድ ገቢ ድምር (ሐ)	**417,102,925**	**415,797,841**	99.7
1. ቻናል አንድ ፕሮግራሞች	357,660,524.50	387,740,439	108.4
3.2 ከዓለም ባንክ የጥራት/የደህንነት/የዋስትና (RCFFS)	59,442,400.67	28,057,402	47.2
ጠቅላላ የገቢ ድምር	**5,831,336,084**	**5,830,293,458**	**100**
2. የወጪ አፈጻጸም (Expenditure Performance)			
የወጪ ርዕስ	**ዕቅድ**	**ክንውን**	**አፈፃፀም በ%**
1. የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ	**4,914,833,160**	**5,124,045,678**	104.3
1.1. ለመደበኛ ወጪዎች	**2,368,939,413**	**2,360,326,867**	99.6
1.1.1. ለደመወዝ	1,556,146,074	1,547,533,529	99.4
1.1.2. ለሥራ ማስኬጃ	812,793,339	812,793,339	100.0
1.2. ካፒታል ወጪዎች	**2,545,893,747**	**2,763,718,811**	108.6
1.2.1. ካፒታል ለስራዎችና ለወረዳዎች	2,407,483,776	2,617,994,295	108.7
1.2.2. ለዘላቂ ልማት ግቦች (SDG)	110,272,280	110,272,280	100.0
1.2.3. ከውጭ እርዳታ (UNICEF & CRGE)	28,137,691	35,452,236	126.0
2. የማዘጋጃ ቤት ጠቅላላ ወጪ ድምር	**500,000,000**	**327,015,250**	65.4
2.1. ማዘጋጃ ቤት መደበኛ	103,919,565	84,165,850	81.0
2.2. ካፒታል ወጪ	396,080,435	242,849,401	61.3
3. ከውጭ ፈንድ ወጪ ድምር	**417,102,925**	**374,109,713**	89.7
3.1 ቻናል አንድ ፕሮግራሞች	357,660,525	356,654,593	99.7
3.2 ከዓለም ባንክ የጥራት/የደህንነት/የዋስትና (RCFFS)	59,442,400	17,455,120	29.4
ጠቅላላ የወጪ ድምር	**5,831,936,084**	**5,825,170,641**	**99.9**

7.1.የ2017 የገቢ ድርሻ
7%
39%
54%
ከፌዴራል መንግሥት ድጋፍ
የክልል ገቢ
ከውጭ ፈንድ

የ2017 ወጪ አረፃፀም ድርሻ
8%
47%
45%
ለመደበኛ ወጪዎች
ለካፒታል ወጪዎች
ለውጭ ፈንድ ወጪዎች

8. የሀረሪ ሕዝብ ክልላዊ መንግሥት የ2018 የገቢና ወጪ በጀት ድልድል		
1. የገቢ ዕቅድ (Revenue Budget)		
ተ.ቁ	**የገቢ ርዕስ**	**የዓመቱ የገቢ ዕቅድ**
1	የክልሉ ገቢ መንግሥት ገቢ	4,672,126,329.00
2	ከፌዴራል መንግሥት ድጋፍ	2,510,622,216.00
3	ቻናል አንድ ፕሮግራሞች	318,126,242.00
4	ከአለም ባንክ ለስደተኞች ፍሰት ማስታገሻ ድጋፍ	1,081,863,422.00
5	ለጤና መሰረታዊ ማጠናከሪያ	19,000,000.00
6	ለከተማ ፍሳሽ አገልግሎት	77,222,098.00
7	አውቶሞቲቭ ጤና ማዕከል	46,143,500.00
8	ከስልጠና ማእከል አገልግሎት ገቢ	2,500,000.00
ጠቅላላ የገቢ ድምር		**8,727,603,807.00**
2. የወጪ ዕቅድ (Expenditure Budget)		
ተ.ቁ	**የወጪ ርዕስ**	**የዓመቱ የወጪ ዕቅድ**
1	**የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ**	**6,482,748,545.00**
1.1.	**ለሴክተሮችና ለወረዳዎች መደበኛ ወጪዎች**	**2,844,455,185.00**
1.1.1.	ደመወዝ	1,647,576,960.00
1.1.2.	ሥራ ማስኬጃ	1,076,878,225.00
1.1.3.	መለዋወጫዎች	120,000,000.00
1.2.	**ለሴክተሮችና ለወረዳዎች የካፒታል ወጪዎች**	**3,638,293,360.00**
1.2.1.	ካፒታል ወጪዎች	3,519,824,299.00
1.2.2.	ለዘላቂ ልማት ግቦች (SDG)	106,400,000.00
1.2.3.	ከውጭ አገር እርዳታ (UNICEF & CRGE)	12,069,061.00
2	**የማዘጋጃ ቤት ጠቅላላ ወጪ ድምር**	**700,000,000.00**

2.1.	ደመወዝ	69,937,977.00
2.2.	ሥራ ማስኬጃ	46,142,321.00
2.3.	የማዘጋጃ ቤት ካፒታል	583,919,702.00
3	**ለከተማ ፍሳሽ አገልግሎት**	**1,159,085,520.00**
4	**ለቻናል አንድ ፕሮግራሞች**	**318,126,242.00**
5	**የጤና መሰረታዊ/መንግስታዊ ጤና መሪ (SDG) ማጠናከሪያ**	**19,000,000.00**
6	**ለአገልግሎት ሰጪ ተቋማት**	**48,643,500.00**
ጠቅላላ የወጪዎች ድምር		**8,727,603,807.00**

9. መረጃ ማግኛ አድራሻ

ይህ ሰነድ በሀረሪ ክልል ገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ የተዘጋጀ የ2016 የዜጎች በጀት ሰነድ ነው፡፡ በጣም ቀላልና ግልፅ በሆነ መልኩ እና ለዜጎች ሊረዱት በሚችል ሁኔታ የተዘጋጀ የ2016 በጀት ዓመት ዕቅድ ማስፈፀሚያ በጀት ነው፡፡ ይህ የዜጎች በጀት የሚያብራራው የመንግስት ገንዘብ እንዴት እንደሚሰበሰብ እና የተሰበሰበውን ገንዘብ ለታለመለት ዓላማ ወጪ እንደሚደረግ ቀላል እና ግልፅ በሆነ መልኩ እና ዜጎች ሊረዱት በሚችሉ መልኩ ማሳየት ነው፡፡ ስለሆነም ዜጎች ይህንን ሰነድ ለማገኘትና በሚገባ በማንበብና በመረዳት ለክልል ገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ አስተያየትና ጥያቄ ካላቸው ከዚህ በታች ባለው አድራሻ መጠየቅ ወይም ማኛኘት የሚችሉ መሆኑን ለማሳወቅ እንወዳለን፡፡

በሀረሪ ክልል ገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ

ህዝብ ግንኙነት ክፍል

ፖስታ ሳጥን ቁጥር 571

ስልክ ቁጥር 0256660955

Website www.hararibof.gov.et

Email-info@hararibof.gov.et

የሀረሪ ሕዝብ ክልላዊ መንግሥት የ2018 የገቢና ወጪ በጀት ድልድል		
1. የገቢ ፅቅድ (Revenue Budget)		
ተ.ቁ	የገቢ ርዕስ	የዓመቱ የገቢ ፅቅድ
1	የክልሉ ገቢ መንግሥት ገቢ	4,672,126,329.00
2	ከፌዴራል መንግሥት ድጋፍ	2,510,622,216.00
3	ቻናል አንድ ፕሮግራሞች	318,126,242.00
4	ከአለም ባንክ ለስደተኞች ቅሰት ማስታገሻ ድጋፍ	1,081,863,422.00
5	ለጤና መሰረታዊ ማጠናከሪያ	19,000,000.00
6	ለከተማ ቅሳሽ አገልግሎት	77,222,098.00
7	አሙዩሞቲቭ ጤና ማዕከል	46,143,500.00
8	ከስልጠና ማእከል አገልግሎት ገቢ	2,500,000.00
ጠቅላላ የገቢ ድምር		**8,727,603,807.00**
2. የወጪ ፅቅድ (Expenditure Budget)		
ተ.ቁ	የወጪ ርዕስ	የዓመቱ የወጪ ፅቅድ
1	**የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ**	**6,482,748,545.00**
1.1.	**ለሴክተሮችና ለወረዳዎች መደበኛ ወጪዎች**	**2,844,455,185.00**
1.1.1	ደመወዝ	1,647,576,960.00
1.1.2	ሥራ ማስኬጃ	1,076,878,225.00
1.1.3	መለዋወጫዎች	120,000,000.00
1.2.	**ለሴክተሮችና ለወረዳዎች የካፒታል ወጪዎች**	**3,638,293,360.00**
1.2.1	ካፒታል ወጪዎች	3,519,824,299.00
1.2.2	ለዘላቂ ልማት ግቦች (SDG)	106,400,000.00
1.2.3	ከውጭ አገር እርዳታ (UNICEF & CRGE)	12,069,061.00
2	**የማዘጋጃ ቤት ጠቅላላ ወጪ ድምር**	**700,000,000.00**
2.1.	ደመወዝ	69,937,977.00
2.2.	ሥራ ማስኬጃ	46,142,321.00
2.3.	የማዘጋጃ ቤት ካፒታል	583,919,702.00
3	**ለከተማ ቅሳሽ አገልግሎት**	**1,159,085,520.00**
4	**ለቻናል አንድ ፕሮግራሞች**	**318,126,242.00**
5	**የጤና መሰረታዊ/መንግስታዊ ጤና መሪ (SDG) ማጠናከሪያ**	**19,000,000.00**
6	**ለአገልግሎት ሰጪ ተቋማት**	**48,643,500.00**
ጠቅላላ የወጪዎች ድምር		**8,727,603,807.00**

የሀረሪ ህዝብ ክልላዊ መንግስት
የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ቢሮ

FTA – SA – GRM
የ3ቱ አካላት ቅንጅት አተገባበር

I. የፋይናንስ ግልፅነትና ተጠያቂነት (Financial Transparency & Accountability- FTA)

- የፋይናንስ ግልፅነትን ማጠናከር
- የበጀት መረጃን ለህብረተሰብ ክፍት ማድረግ

II. ማህበራዊ ተጠያቂነት (Social Accountability -SA)

- የህብረተሰብ ተሳትፎን ማበረታታት
- በአገልግሎት ጥራት ላይ የህዝብ ድምፅ ማሰማት

III. የቅሬታ አፈታት ዘዴ (Grievance Redress Mechanism- GRM)

- ቅሬታ መቀበል
- ቅሬታን መመርመር
- ፈጣን መፍትሄ መስጠት

የፋይናንስ ግልፅነትና ተጠያቂነት ፣ የማሕበራዊ ተጠያቂነትና እና የቅሬታ አፈታት ዘዴ የ3ቱ አካላት የቅንጅት ሥራ

“ግልፅ አስተዳደር ለተሻለ አገልግሎት”
ቅሬታዎን ያቅርቡ – መፍትሄ ይገኛል

ግልፅና ተጠያቂ በመሆን ማሕበረሰባችንን እናጠናክራለን !